

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 36.

V Ljubljani, v sredo 4. avgusta 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako sredo in saboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni, navadni v Ljubljani.

Po smrti knezonadškofa.

II.

Z Goriškega, koncem julija.

Vsi časopisi brez izjeme so bili jedini v sodbi o rajnem knezonadškofu. To soglasje različnih listov z raznovrstnimi barvami dovolj jasno potrjuje, da je bil pokojnik kot človek in kot nadškof najboljšega značaja, svet in pobožen mož.

Pri vladanju pa je bil premehak, predober in preveč obziren. Ali vendar v nekaterih slučajih je bil tako odločen in neupogljiv, da malo kateri tako. Ko si je rajni knezonadškof enkrat po svoji vesti sodbo in mnenje ustvaril o kaki osebi, tedaj nobena sila, nobeno prigovarjanje, nobeno obrekovanje ni ničesar izdalo pri njem, trden je ostal kakor skala. Tu imam pred očmi razmerje rajnega prevzvišenega knezonadškofa do našega političnega voditelja dr. Gregorčič-a. Kolikor mi je do zdaj znano, noben list ni tega omenil, da si je pokojnemu knezonadškofu to v veliko čast.

Pred osodepolnim l. 1889. je bila na Goriškem le ena slov. stranka. Voditelj je bil sicer Tonkli, ali delavni voditelj je bil le dr. Gregorčič. Po prizadevanju rajnega nadškofa Golmayerja, Jož. Marušič-a in dr. Al. Zorna, bivšega vodje osrednjega semenišča, je bil dr. Gr. poslan na Dunaj, dasi bi bil rad nekdo drugi prišel na dotično mesto. Rajni knezonadškof je jako čislal dr. Gr., ker je bil vedno marljiv, skromen in lepega obnašanja. To spoštovanje je gojil ves čas svojega pastirovanja. Ko je l. 1881. dr. Gr. postal naslednik rajnega knezonadškofa v bogoslovnici, je prvokrat stopil očitno na politično polje. Pri vseh podjetjih, pojavljajočih se tedaj na goriškem narodnem polju, vidimo mladega doktorja pri delu. Posvetni in duhovniki so se

zbirali okoli dr. Gr. in z vidnim spoštovanjem o njem gojili najboljše nade. Tudi rajni knezonadškof kot bivši vodja semenišča se je veselil, da mladega doktorja svetni ljudje in duhovniki ljubijo, čislajo in priznavajo njegovo narodno delovanje. Ko je enkrat dr. Gr. govoril v „Circolo cattolico“ in laške katoličane vspehujal, naj se združijo s Slovenci, da „vržejo čifute iz goriškega magistrata, je bil rajni knezonadškof tega vesel. Kako je pokojnik visoko čislal dr. Gr., potrjuje sledeče. V velikem semenišču je zavladovalo nesporazumljenje med slov. bogoslovci zaradi slov. in hrvaških časopisov. Pokojnik kot vodja je bil v zadregi. Iz zadrege si je pomagal s tem, da je rekel: „Počakajte, vprašal bom Gregorčič-a“.

Ali prišlo je nesrečno l. 1889. Kar čez noč je dr. Gr., vzoren duhovnik, katoličan, profesor dogmatike itd., postal liberalac in celo „krivo-verec“. Ves svet z nadškofom vred se čudi temu, ne vedoč odkod in zakaj vse to prihaja. Prevzvišeni je bil v veliki zadregi in ni vedel, kje prav za prav tiči vir vsemu. Toda ta nejasnost je kmalu zginila in takoj je spoznal, da je tu gola, pregrešna osebna mržnja vsemu kriva. Ni mi treba tu navajati, kako in kaj se je godilo na Goriškem od l. 1889. naprej, saj je vse še vsem v prežalostnem spominu. Samo omeniti mi je, da se je v tem boju pokazal rajni knezonadškof velikega, odločnega in vztrajnega pri svojem vestnem prepričanju. Vsi, posvetni in duhovniki, smo strmeli nad neupogljivostjo in značajnostjo pokojnega nadpastirja, in še danes vsi goriški Slovenci občudujejo to neomahljivost. Mogočni, veliki in majhni vplivi, pritiskali so nanj proti dr. Gr., ali nadškof je ostal trd kakor skala, ob katero pljuska besneče valovje, neizprosni in neomahljivi. Ker je predobro vedel, odkod vse prihaja, zato je z nepopisno odlo-

čnostjo odbijal vsak napad na osebno čast Gregorčičevo. V tem slučaju je bil rajni knezonadškof velik in močan, tako da ga še danes občudujemo, kako je sploh mogel vztrajati. Nobena sila, nobeno žuganje ni moglo iztrgati mu iz srca dr. Gr., tako vesten, odločen in trden je bil. Strmé občudujemo goriški Slovenci še danes „žrtvo svoje vesti“. Več kakor prepričani smo, da danes živa obilno plačilo od boja tam gori v nebesih, in da gotovo ne pozabi nas ubogih Slovencev, katere je iskreno ljubil in se veselil njih napredka.

Danes nas drugoga ne muči, kakor, kdo mu bode naslednik. Ako se bodo obistinile razne govornice, nas čakajo na Goriškem hudi časi. Zdaj bi bil čas, da bi nas morebitni hudi časi našli pripravljene in organizovane. Naj pride kakoli, ako smo vsi Slovenci na Goriškem združeni (z enim vodstvom in z enim glavnim časopisom), tedaj se nam ni ničesar bati. Torej . . .

Izvirni dopisi.

Celje, 2. avgusta. — Še malo dnij in Celje bo praznovalo dvojni narodni praznik. Dne 4. in 5. t. m. ima „zaveza učiteljskih društev“ svoj znameniti shod in praznik, dne 7. in 8. bode se blagoslovila trdnjava naša v boju proti strupenim klevetnikom in blagoslovil se bode prapor, ki bode odslej pred nami plapolal v borbi za naša sveta prava. Razven tega bode daroval dne 8. t. m. naš rojak vč. g. Anton Šorn prvo presv. daritev Vsegamogočnemu. To bode vse slovesnosti še poviševalo. Toliko in tacih praznikov Celjani v tako kratkem času niso še doživeli. Razumno je tedaj, da to naše Nemčurje grozno jezi. In na kak način kažejo svojo jezo? Klatijo se okoli po mestu v tolpah in kakor bi bili stekli napadajo posameznike, če se ne prištevajo Prusom. — V nedeljo

Potres v Indiji.

Meseca junija je hud potres, ki je trajal celih pet minut, razrušil misijonsko postajo v Ao-am-u. Poročila, katera so poslali misijonarji v Rim, so grozna. Naj navedemo tukaj nekaj odlomkov iz teh žalostno-zanimivih poročil.

Pater Marcelij Molz, apostolski misijonar v Bondashill-u je pisal takóle: 12. junij. Danes popoldne, okoli četrte ure sem šel v cerkev, da sem podučeval otroke. Vročina je bila neznosna, takó da sem moral zbrati vso moč, če sem hotel nadaljevati s podukom. Govoril sem jedno uro in potem otroke izpustil. Nato se odpravim na svoj dom, da bi se pripravil na novo katehezo za ženske. Kar se začne tla pod menoj majati. Takoj skočim na prosto in padem na tla. Vkljub vsemu prizadevanju nisem mogel stati. To ni bil sunek, ampak to je bilo dolgo, valovito gibanje. Tako je bilo močno, da je jel naš zvon zvoniti. Konečno vendar po dolgih, dolgih petih minutah je nehal potres. Vsako uro se sedaj sunki ponavljajo. Sedaj je pol treh po noči. Ravnokar zopet rahlo gibanje. Bojimo se, da ne bi postali žrtva bližnje reke (Borach River) . . . Ravnokar ob 4. močan sunek. Do 1/4 sem molil brevir in se podal k počitku, toda samó za pol ure. V tej grozni noči sedim sam v sobi. Bojim se, da ta potres naznanja močnejšega. Pripravljene moramo biti na vse in vdani Bogú. Sreča

naša je, da še nimamo zidane kapele, ker bi se bila gotovo zrušila. Ker je sedaj narejen le za silo šotor iz bambusa, zato ni tako poškodovan; vendar so popadali svečniki in cvetice na tla.

Pater Dobrowski piše: Potres nam je napravil veliko strahu. Bil je tako močan, da ni mogel nikdo stati, še manj pa iti. Mnogo ljudij je popadalo na tla, ter se držalo za rastline. Voda v reki je rastla in kar vrela. Vse se je majalo na desno in na levo kot bi bilo iz gumiya in bali smo se, da popademo s hišo vred v reko. . . . Telegrafična zveza je na daleč pretrgana, železnica na mnogih krajih zrušena, mostovi podrti, tako da bo gotovo treba jednega leta, predno se vse popravi. Veliko število zidanih hiš se je zrušilo, v Sylhet-u je baje 800 ljudij našlo smrt v razvalinah.

Iz Raliang-a je poročal pater Tadej Hofmann: V soboto pred nedeljo sv. Trojice popoldne okolo pete ure je postalo naekrat jako soparno in zemlja se je začela tresti pod nami. Jaz sem bil ravno na poti k novi cerkvi. Hiša sestra naših se je zibala kakor čoln na morju. Žalosten pogled podala mi je nova zidana cerkev. Nekaj časa se je ustavljala, toda kmalu se je morala udati zemeljski sili, in stene so popadale skupaj z groznim ropotom kakor karte. Vse delo petih let je uničeno, naše veselje, imeti novo cerkev, ki je prva v našem kraju, odvzeto. V začasni kapeli je ležal križ, svečniki, celo tabernakelj na

tleh, in spraviti sem moral Najsvetejše v hlev za konje, ker je tu še najbolj varno. Pri naši hiši sta padli dve steni čisto skupaj, kuhinja je popolnoma uničena. Pri sirotišnici sicer stene še stoje, a vendar je odpadel ves omet. Celo domačini so pretakali solze, ko so gledali to grozno nesrečo. Sreča je bila, da ni bil potres po noči, potem bi nas ne bilo več med živimi. Upamo, da nas Bog ne bo zapustil.

Še žalostnejša so poročila iz Šilong-a. Sestra Sholastika je poročala takóle: „Sestre v Šeli in č. pater so si rešili življenje, drugače je vsa Šela uničena in je veliko mrličev. Sestre so zbežale v neko vas dve uri proč na neki hrib, domov si pa ne upajo, ker so razpokani hribi in pota.“ Več o tem piše administrator Münzloher: „Kakor sem že brzojavil, zadela nas je grozna nesreča. 12. t. m. nam je razrušil potres vse, kar smo imeli. Ravno je naznanil naš zvon večerno molitev, kar se je začelo tuljenje in bobnenje pod zemljo, ki se je začela grozno zibati, zvonovi so zvonili kot k opominu, in hiša naša in naših sestrá se je pred našimi očmi porušila. Zibanje je trajalo 4 do 5 minut. Skrbelo nas je, ker se frater Kilijan ni mogel rešiti. Hvala Bogu, rešil se je skozi streho. Bali smo se, da še ogenj ne nastane. Grozno je bila porušena kapela in hiša. Padajoči zidovi so vse uničili. Podobe in svečniki, celo tabernakelj, vse je ležalo na tleh. Nesreča je hotela, da je za

so bili nabiti po mestu lepaki, ki naznanjajo slavnosti dne 7. in 8., to je bilo zjutraj okoli 9. ure. Ob 12. uri so bili že vsi lepaki natrgani in v ponedeljek zjutraj pa do cela raztrgani. Kdo je tega kriv? Naša slavna policija. Vsak si lahko misli, koliko časa da se je moral vsak truditi, ki je hotel tako velik lepak raztrgati prav do najmanjšega koščeka, tako da bi bila slavna policija lahko vsaj jednega teh zločincev zasačila. — Dalje drugo junaštvo: Včeraj, v nedeljo, so imeli nemški biciklisti svoj izlet. Ko so se zvečer vrnili v mesto, niso šli lepo vsak na svoj dom, ampak drvili so se ob 9. uri s kolesi po mestu brez luči z groznim tuljenjem, ki nas spominja na njih slavne pradede po tevtonskih gozdih. Prišli so na kapucinski most in hoteli s kolesi med gnječo ljudstva, ki ima tam svoj porcijunkulski semenj. Ko je neki Slovenec jednemu kolesarju s palico pot zastavil, češ da naj stopi s kolesa, ga je obsula švabska druhal in ga s pretepanjem tirala do mestne hiše — in, kakor se nam zatrjuje, sta vse to videla dva policista in k temu, seveda, molčala. — Še naprej: V „Narodnem domu“ je včeraj zvečer neki pobalin, katefega se pa ni moglo dobiti, prišel na dvorišče in s kamnom razbil jedno veliko šipo v prvem nasprotju. — Oblegali so tudi prav po svoje hišo g. dr. Serneca. — To Vam pišem, da boste vedeli, kako je tukaj. Pozivljemo vse Slovence, pridite mnogoštevilno semkaj, obiščite nas po stotinah, kajti videti Vas toliko bratov vkup, nam bo v ponos in v spodbudo za daljni pogum in klevetnikom v strah, ko bodo videli, da smo tudi mi jedini med seboj, kjer se gre za naroda čast in povzdigo, in kjer se pravi krepko braniti svete naše pravice. — Pridite, dragi bratje, in pokažite nam, da sočustvujete z nami, da trpite, kadar mi trpimo, in se radujete, kadar se mi radujemo. Pokažite in dokažite nam, da se smemo zanašati v trdem boju na Vašo pomoč! Poléti, kdor le more, k nam, da vidi vsakdo, kako nam škoduje bratski boj na Kranjskem, ki toliko narodnih krepkih sil požre, katere bi delale lahko skupno proti skupnemu sovražniku! „Na gotovo, veselo svidenje“! kličejo vsej Sloveniji — celjski Slovenci.

V Gorici, dne 2. avgusta. (Položaj). Kako se nam godi tukaj na Goriškem in v Primorju sploh, Vam je že znano. Naši politični nasprotniki uganjajo z nami in našimi svetinjami prave burke, a potem kriče, da jih mi dražimo. In merodajni krogi jim vse to dopuščajo; a ne le to. Ako zahtevajo od njih pomoči v najneverjetnejši zadevi, dobijo jo. Po državnozbornih volitvah, izvršenih pod varujočimi vladinimi peruti, razburjeno je bilo naše ljudstvo do skrajnosti in iskalo si je one pomoči proti nasilstvu

tem vso noč in ves dan lilo, tako da je bila vsa obleka uničena. — Žalosten pogled se mi je podal v mestu, kamor sem se takoj napotil. Najmanj so trpele lesene hiše, vendar pa stoje sedaj po strani. Dva Angleža sta našla smrt, jedna Angležinja je umrla od strahu. V državni tiskarni, v trinadstropni hiši, je zasulo 14 domačinov. V vojaški bolnici sta jednega vojaka strli dve steni, število ranjenih je veliko. Vse hiše in cerkve, katere smo sezidali tekom sedmih let, so uničene. Imejte usmiljenje z misijonsko postajo, ki je bila tako težko prizadeta!

Po novjših poročilih je bilo v Asamu, gorati deželi ob Bramaputri, 700 do 900 umorjenih. K sreči so se ljudje hladili zunaj stanovanj, sicer bi bilo mrličev veliko tisoč. Hiše na hribih so zdrčale v dolino, vendar se je vršilo to drkanje tako počasi, da so se prebivalci večinoma lahko rešili. Nekdo je opazoval z višine o potresu Šilong, glavno mesto Asama. Vse mesto s hišami in stolpi se je dvignilo in pripognilo, a čez nekoliko hipov že ležalo v razvalinah. Dvignil se je iz mesta oblak prahu. Bližnje jezero se je vspelo kakor grič, potem pa naenkrat izginilo in zapustilo rujavkasto močvirje. V Bengalah so se napravile v večih krajih v zemlji velikanske razpoke in nagromadili se veliki kupi blata in peska. Mnogo ljudi je bilo živih po kopanih. Vtl.

nasprotnikovemu, ki je jedino prava: „Pomagaj si sam in pomore ti Bog!“ Trumoma je zapuščalo italijanske trgovce in zahajalo kupovat le k našincem. To je tako pretreslo in prestrašilo znano kliko v Gorici, da je jokaje in ropotaje letala na magistrat ter iskala tam pomoči. Tudi gospode na magistratu je začela stvar vznemirjati; zato so pa tekli iskat pomoči k znanemu kolovodji. Po njegovem nasvetu so šli v Trst v rumeno hišo z enakim namenom. A, namesto da bi bili tam gospode zavrnilo ter jim rekli, naj se pogode s Slovenci, prišel je od tam oster ukaz proti bojkotu. Noben list ne sme pisati o tem, in če ga konfiskujejo. Vsi vladni in drugi organi iščejo in gledajo na to, da se v tem oziru nikdo ne pregreši; gorje mu, kogar bi zasačili. Pričakovati je celo direktnih ukazov do naših trgovcev na deželi, da ne smejo nikakor kupovati pri — Slovencih, ampak pri Italijanih. In kako postopa pa vlada z Italijani? Ste čitali škandalozno obnašanje fanatičnih Rovinjevcev proti dru. Laginji in dru. Wolfu? Je li mogoče, da se dogodi kaj sličnega v ostali Evropi? In visoka vlada, kaj dela proti tej fakižariji, proti tej drzni druhalu? Kaj bi storila, ako bi se branil slov. krčmar v Gorici ali na Goriškem dajati za denar ono, kar daja in mora dajati vsakemu? Tako krčmo in takega krčmarja bi pač takoj zaprli!

To druhalsko postopanje od strani laških nasprotnikov in nejednaka mera od strani onih, kateri bi morali meriti vsem po istem merilu, je razburila in razburja vedno in vedno naše ljudstvo in bode uzrok, da pridemo še do hujših dogodkov, nego so se pojavili po zadnjih volitvah. Tak je položaj pri nas, tacega hoče imeti naša visoka — politika.

Iz zlate Prage, 1. avgusta. — Poslanca dr. Edvard Grégr, brat pokojnega voditelja in ustanovnika mladočeške stranke dra. Julija Grégra, in Gustav Adámek sta imela v Slanem shod, na katerem sta poročala o svojem delovanju in o položaju. Zlasti obširno je govoril prvi, ki je razpravljal o jezikovnih naredbah, o bojih zaradi njih, o obstrukciji, o morebitni spravi med češkim in nemškim narodom. Z ozirom na poslednjo točko je opominjal vlado, da naj nikar ne štuli ustavovernih veleposestnikov za posredovalce pri tej akciji; kajti ni je stranke, katera bi bila Čehom toliko zoprna kakor baš ta, iz katere so prišli največji zatiralci in sovražniki češkega naroda. Akcija „sprave“ bi bila tako onemogočena že a priori. Tudi stranka historičnega plemstva, t. j. čeških konservativnih veleposestnikov, bi ne bila dobra za posredovanje, ker ji Čehi ne zaupajo še popolnoma, dasi že tudi začena čutiti češko-narodno; toda iz te stranke so Čehi imeli Windischgrätz, Thuna i dr. Samo zastopniki in zaupni možje celega naroda, v prvi vrsti državni in deželni poslanci, bi bili sposobni za izvršitev tega projekta. Tako bi ne bili odgovorni za uspeh ali neuspeh posamezniki, temveč ves narod sam, katerega bi bilo tudi težje premotiti ali kako preslepariti. Dalje je pravil govornik, da se boji, da ne bi Nemci zmagali zoper jezikovne navedbe in zoper slovansko večino v Avstriji; potem bi Čehi zopet lahko dobili kakega takega namestnika, kot je bil Thun. Toda ta persekucija češkega naroda bi bila gotovo zadnja in Čehi bi tudi to prestali.

Poslanec G. Adámek pa je povdarjal zlasti ta uspeh boja zoper sedanjo večino v državnem zboru, da so se združili češki poslanci s konservativnimi veleposestniki.

Nato so se vzprejele resolucije, v katerih se naglašajo pravice in zahteve češkega naroda in hkrati želja, da naj se ob petdesetletnici svojega vladanja da cesar venčati češkim kraljem.

Čehi so začeli sedaj živahno protestovati zoper nemške surovosti. „Nár. Listy“ so priobčili poziv, da bi se ne dali prevpiti od nemških kričačev, da bi prirejali manifestačne shode, na katerih bi se obsojalo počenjanje Schönererjevih vazalov. Ta poziv je toliko izdal, da se je vršilo že mnogo takih shodov, ki gotovo ne bodo brez dobrega nasledka.

Sicer pa nemška opozicija tudi ne more vsega tako narediti, kot obeta. 15. julija bi bile morale ustaviti vse nemške občine vsa opravila

v prenešenem delokrožju. Izmed 4000 občin jih še tretjina ni pristopila k štrajku; zlasti pa ne glavna postojanka nemštva na južnem Češkem — Budějovice, kjer ima največjo moč češki renegat Taschek. Iz kakšnih ozirov — to ve menda samo gospod Taschek! — To naj bi bil najhujši udarec na vlado — na, pa se je ponešrečil. Živela taka obstrukcija, pardon! taki fiaski bedastih Nemcev!

Češki poslanci so razglasili sijajen protest zoper nemške nerodnosti. „Bohemia“, glasilo čeških Nemcev, t. j. praških židov, ga pa slovesno zavrača „v imenu nemškega naroda“ in ga imenuje same stare pogrete fraze.

Češko deželo zadevajo letos velike nesreče. Zadnjič se je vsula toča na plodna polja, sedaj pa je poplavila vse povodenj, zlasti na severnem Češkem. Škoda je silno velika. Pričele so se dobrodelne zbirke. Izvrševalni odbor mladočeške stranke je sklical sejo čeških deželnih in državnih poslancev, da se posvetuje, kako bi se dalo nesrečnim kmetom pomagati. Veliko ljudi je potonilo. V Trutnovem je rešil gotove smrti sodni adjunkt dr. Malý dvaintrideset oseb. Čast takemu možu, ki se ni ustrašil razburjenih valov reke Upe!

Kot je znano, bila je Veltava kanalizovana samo od ustja na Labi dalje. Sedaj se je pričela kanalizacija te reke od Prage do ustja. Delo vodijo inženir državni poslanec Kaftan, stavbeni svetnik Rytř in Mrasik.

Politiški pregled.

Slovenska deputacija na Dunaju. Ministerski predsednik grof Badeni je dne 2. avgusta v navzočnosti naučnega ministra barona Gautscha vsprejel slovensko deputacijo, obstoječo iz drž. poslancev viteza Berksa in Žičkarja, župnika Zdolška, župana Roša, knjigotrzca Schwentnerja, dr. Rudolfa in dr. Hrašovca. Deputacija mu je predložila spomenico, obsegajočo več pritožb in želj Slovencev, zlasti v zadevi celjske gimnazije. Oba ministra sta dala blagohotno zagotovilo, da se bodeta ozirala na predložene pritožbe. Glede celjske gimnazije je bilo posneti iz njunih izjav, da se bode slovenska mladina na nižji gimnaziji pod posebnim ravnateljem poučevala v slovenščini. Poslanec Vuković je dne 28. julija že tolažil Slovence v „Jedinstvu“, da nas bode ministerstvo glede Celja popolnoma zadovoljilo. Bodemo videli.

V Tešinu so imeli zadnjo nedeljo Poljaki velik shod pod milim nebom. Zastopane so bile vse poljske občine v Šleziji in vdeležilo se je shoda do 12.000 oseb. Zahtevala se je ravnopravnost poljskega jezika v šoli in uradu in da naj država prevzame tešinsko gimnazijo v svojo upravo. Socijalni demokrati so delali nemir.

Hebski Nemci so nemškemu cesarju, kakor se hvali „Egerer Volksblatt“, brzojavno poročali o vseh „nasilstvih“, ki so se jim godila po grozečih avstrijskih bajonetih. Sosebno hudo so zatožili praške redarje ter prosili cesarja Viljema nujne pomoči. Radovedni smo s kakimi rokavicami bode prijela to veleizdajstvo avstrijska vlada. Hebski Nemci so mojstri v rogoviljenju. Nemški hišni posestniki so okrajnemu glavarju Stadlerju, vsem drž. uradnikom in vsem češkim strankam odpovedali stanovanja.

Najprej Nemci! Nedavno je govoril socialistiški prvak Pernstorfer na zboru dunajskega socialistiškega društva „Vorwärts“. Povdarjal je seosebno to-le: „Delavci, ne pozabite, da ste člani velikega in znamenitega nemškega naroda. Najprej ste Nemci, potem internacionalci!“ To smo mi že prej vedeli.

Grško-vzhodni rumunski cerkveni zbor je sklican na dan 13. oktobra v Sibinju.

Anglija je pretrgala trgovinsko pogodbo z Nemčijo, ker ne more trpeti, da rase vpliv Nemčije v Avstraliji, Kanadi in Indiji. Tudi z Belgijo je Anglija pretrgala trgovinsko zvezo.

Domače novice.

Milim slovenskim gostom, kateri se snidejo nocoj ob 8. uri na vrtu Ferlinčeve gostilne v Ljubljani in se jutri

popeljejo k skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Škofjo Loko, kličemo iz polnega srca: Živeli v naši sredi! Vedno naj nas druži v boju za naše pravice nerazrušljiva vez iskrene bratovske ljubezni!

Osebnosti. Spirituval ljubljanskega semenišča č. g. Jožef Erker je imenovan cesarskim stolnim kanonikom. — G. dr. Ivan Mrak, finančni tajnik v Ljubljani, je imenovan finančnim svetnikom. — Ravnatelj škofijske pisarne v Trstu je imenovan č. g. dr. Josip Ivanič. — Zlato mašo je imel dne 31. julija č. g. Janez Železnikar v Št. Vidu pri Brdu. Domača občina ga je tem povodom izvolila častnim občanom. — V Šmartinu pri Litiji so 29. julija pokopali ondotnega prejšnjega dekana č. g. Jakoba Rusa.

Prezvišeni knezoškof dr. J. Missia je zapustil Briksen in s knezoškofom dr. Kahnom šel na planino Blatnico nad Brežami, da si utrdi zdravje v svežem planinskem zraku.

Iz občinskega sveta ljubljanskega. Župan poroča o avdijenci pri cesarju. Občinski svet zakliče cesarju trikrat: slava! — Spominja se župan v toplih besedah umrlega slov. pisatelja Kersnika. — Poplavljenec na Češkem, Moravskem, v Šleziji in na Dunaju dovoli se po predlogu županovem 1500 gld. podpore. — Občinam: Zagreb, Sušak, Žižkov, Kraljevi vinogradi in Praga, ki so ustregle prošnji gledé inženirjev, se izreče zahvala. — Obč. svet. Senekovič poroča o dopisu županovem gledé začasnega posojila 400.000 gld. za elektrarno in topničarsko vojašnico, katero svoto naj bi podpirala oziroma dala mestna hranilnica. Gledé zadnjega nasveta ni prišel finančni odsek do sklepa; župan se pooblašča, da najame pri denarnem zavodu 400.000 gld. — Za napravo načrtov kolodvorov dovoli se 1000 gld. — Sklene se, obrniti se do c. kr. deželne vlade, da se naj pri oddaji del vladnega poslojja gleda na domače obrtnike in ne na tuje. — Mizarsko delo pri mestni dvorani odda se tvrdki Binder za 2615 gld., pohišstvo tvrdki Naglas za 2963 gld. — Popravo mestne vojašnice dobila je kranjska stavbena družba. — Obč. svet. Plantan poroča o dopisu c. kr. deželne vlade, s katerim se razveljavi sklep občinskega sveta, da izgubi g. J. Turk svoj mandat, ker ga ni bilo trikrat zapored pri občinskih sejah. Predlaga rekurz na ministerstvo, proti razlogom vlade, ki trdi, da ni dokazano, da je g. Turk prejel vabilo in da ni bila stvar na dnevnem redu dotične seje. Podpisala je njegova soproga trikrat, enkrat pa ne ve. Uradni sluga je izpovedal pod prisego, da je oddal vabilo, a ne g. Turku. V nobenem paragrafu obč. reda pa ni zahtevano, da se mora vabilo lastnoročno oddati. Ni treba, da bi bilo na dnevnem redu, ker predsedništvo tudi večkrat tako predlaga. Napada g. dr. Krisperja, češ kako mogoče on kot občinski svetovalec proti občinskemu svetu tako zastopati kot odvetnik g. Turka. Obč. svetnik Mally predlaga, naj se g. dr. Krisper odstrani iz dvorane, ker se razpravlja privatnopravna stvar dr. Krisperja, kot zastopnika Turka. Dr. Krisper predlagatelju pojasni zadevo na podlagi odlokov najvišjega sodišča in svari pred takim sklepom, ker posledica bi bila zopet uspešen rekurz na vlado. Pri glasovanju se ta predlog odkloni. Dr. Krisper predlaga naj se opusti ugovor na ministerstvo, ker razlogi deželne vlade so tako jasni, da jih mora potrditi višja instanca. Vabilo ni bilo pravilno dostavljeno, Turka ni bilo v Ljubljani, kar je dokazano. Ni dolgo tega, trdil je „Slov. Narod“, da je svoboda, ne narodnost, v nevarnosti, in da se njegovi pristaši s ponosom imenujejo liberalce. Kak je ta liberalizem, vidi se danes. Iz zapisnika tajne seje, v kateri je obč. svet izključil po večini g. Turka, je razviden pravi namen tega sklepa. Turk, kot opozicionalec, sedanji večini ni bil všeč, in zaradi tega je moral iti ven. Toda krivica ima kratke noge. Pokazale so se take napake pri tem sklepu, da ga je c. kr. deželna vlada razveljavila. Silno hudo je bilo gospodom, ko so prejeli to neprijetno določbo, poročevalec sam kar ni mogel prikriti svoje jeze. Tu se ne gre za osebo, gre se za stvar, za

pravico, za svobodo, ki se je kratila. Zaradi tega predlaga, ker mu je na srcu ugled občinskega zastopa, naj se ne vložijo rekurz na ministerstvo. Že sedaj se govori po mestu, da je to za merodajne mestne očete blamaža, skrbe naj, da ne bo še večja. Današnja razprava je pokazala, da je občinski red pomankljiv, popravi naj se raje ta pomankljivost. Na osebne napade od strani poročevalca ne odgovarja. Občinski svetnik Svetek izjavlja, da se vzdrži glasovanja. Po kratkem ugovoru poročevalca, v katerem ponavlja svoje prejšnje trditve proti razlogom vlade, sklene se z večino glasov ugovor na notranje ministerstvo. — Prošnji g. Črmeta, da se mu odpiše občinski dolg v znesku 50 gld. o priliki potresa, se ne ugodi. Prošnjo priporočal je dr. Gregorič, ker mož je sluga in gotovo potreben. Od družih se ne tirja tako strogo odškodnina. Tako ne plača veletržec Mayer za lepi veliki prostor na kongresnem trgu za tri leta niti krajcarja, in vender je ta v veliko boljšem gmotnem položaju, kot kak sluga. — Pri razpravi o uredbi sveta med Krejčijevo in Gerberjevo hišo povpraša dr. Gregorič, kaj je z nameravano brvjo čez Ljubljano. Župan se izreče proti nji, ker bi se promet preveč odvrnil od špitalske ulice. — Ponudba kranjske stavbene družbe glede električne železnice priporoča se železničnemu ministerstvu, ko izjavi g. župan na vprašanje dr. Krisperja, če to priporočilo ne bode za sedaj imelo nobenih pravnih nasledkov. — Ugodi se raznim rekurzom proti odlokom magistrata. — Tajna seja.

Sestanek slovenskih poslancev so brzojavno pozdravili tudi ruski in poljski poslanci in olomuški Čehi. Iz vseh pozdravov odmeva slovanska solidarnost.

Pri solnograškem shodu bodo zastopali slov. krščanskosocialno organizacijo v Ljubljani gg.: dr. Krek, Gostinčar, Kregar, Šturm in Žan.

K celjski slavnosti se odpelje iz Ljubljane že v soboto 7. t. m. slovensko pevsko društvo „Slavec“ in dokaj rodoljubnega občinstva. — Narodni fotograf g. Dav. Rovšek izdeluje skupino tridesetih telovadcev ljubljanskega „Sokola“. Kakor čujemo, razstavi se skupina tekom tedna v Celju, da vname Celjane za vrle sokolske telovadce.

Na Breznici na Gorenjskem je minolo nedeljo pel novo mašo č. g. Janko Mlakar, kateremu je med obedom č. g. župnik Aljaž izročil kot opisovatelju naših planin dar slov. planinskega društva, namreč lepo sestavljeno zbirko fotografij, predstavljajočih znamenite točke gorenjskih planinskih krasot.

Škofjeloški slavnostni odbor naznanja, da bodo pri koncertu po skupščini vzajemno sodelovali: „Kat. društvo rokodelskih pomočnikov“, „Bralno društvo“, „Pevski klub“, „Čitalnični tamburaški zbor“, vsi iz Škofje Loke, in „Domžalska godba“.

Vintgar nam hočejo vzeti! „Slovenec“ poroča, da hoče kranjska obrtniška družba napraviti velikansko tovarno na levem bregu Save, in sicer na Bregu pri Breznici. Vodo bodo pa dobivali po predoru iz Radolne, desnega pritoka Save. Predor bo izkopan skozi hrib Holm. Začel se bo pod Žumrovo restavracijo ob vходу v radolniško sotesko (Vintgar). Spodnji konec predora bo pa pri Savi, na njenem desnem bregu, in od tam bodo napeljane cevi čez Savo na levi breg, kjer bo tovarna. To podjetje bo pokvarilo krasno radolniško sotesko Vintgar. Ali ni mogoče odpomoči nevarnosti? Saj je vender Vintgar več vreden, nego stotine nemških socialnih demokratov, katere bode privabila nova tovarna v lepo gorenjsko ravan.

O mestni godbi v Ljubljani se prično baje zopet obravnave. Naj bi nam skoro zaigrala nova godba!

Potres so čutili dne 30. julija ob 4. uri 11 min. popoldne v Št. Lambertu nad Savo in včeraj popoldne malo pred tretjo uro je bil precej močan potres v Ložu.

K. k. Post- u. Telegrafenam t Laibach nam javlja: Da se podaljša čas za predajo pisem k posameznim poštnim vlakom, postavil se je na dvorišču novega poštnega poslojja pisemski nabiralnik, katerega bode za to določeni poštni usluž-

benec stoprav pred odhodom poštnega voza na kolodvor seboj jemal, da se od tamošnjega poštnega urada pisma iz njega pobero ter odpošljejo.

V Celovcu je bil minoli teden občni zbor Leonove družbe pod vodstvom barona Helferta. Navzoča sta bila tudi škofa krški in lavantinski. Družba šteje 1720 udov, med njimi 11 iz cesarske hiše.

Nekaj o nemški spravljalivosti. Na graški železniški postaji je postajni načelnik, Velegerman, slovenski rodbini v tobakarni na južnem kolodvoru prepovedal govoriti nadalje mej seboj slovenski!! „Slovenski ne smete več govoriti; saj govorite tudi jako lepo nemščino, in gotovo „schöner als Ihr slovakisch“ (!!) Utemeljeval je to svojo najnovejšo „jezikovno naredbo“ s tem, da so izdane tudi za češke dežele jezikovne naredbe! Po nekaterih kavarnah vise v Gradcu tablice s prav jednostavno prepovedjo: „Hier darf slavisch nicht gesprochen werden!“ Kaj ko bi pričeli Slovenci vračevati šilo za ognjilo?

Vožnja z omnibusi. Omnibuse je kupil za svoto 1595 gld. od fijakarske zadruga g. Marovt p. d. Možina, posestnik in gostilničar. G. Možina bode vožnjo ljubljanskim razmeram primerno vredil.

Pekovski pomočniki v Trstu so pričeli stavko. Skupaj jih stavkuje 2300 delavcev. Tržičanom pekó sedaj kruh vojaki. Namestnik Rinaldini se je vsled stavke že vrnil s Koroškega, kjer je bil na počitnicah, v Trst. Tudi tržaški policijski direktor se je vrnil vsled tega v Trst. Doslej je policija aretovala 59 oseb. Vlada je zahtevala jeden bataljon na Notranjskem se nahajajočega pešpolka št. 95. Tržaški pekovski pomočniki so naprosili svoje tovariše v Gorici, Pulju in Rovinju, da bi ne pekli za Trst namenjenega kruha.

Poročilo o izvanrednem občnem zboru okrajne bolniške blagajne ljubljanske smo morali radi nedostajanja prostora odložiti do prihodnje številke.

Planinski Vestnik. Glasilo „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani, prinaša v 7. številki to-le vsebino: Dvakrat čez Ture. Spisal J. M. O opravi planinskih koč. Spisal Fr. Kocbeck. Nekoliko o meteorologiji in najznamenitejših gorskih meteoroloških opazovališčih. Spisal J. Mandelj. Poleg tega prinaša list velezanimive vesti o slov. plan. društvu in o planinstvu v obče.

Društva.

Novo uradniško društvo. Opozarjamo še jedenkrat vse gg. slovenske javne in zasebne uradnike na ustanovni zbor tega društva. Vrši se dne 7. avgusta ob 8. uri zvečer v salonu pri Lloyd.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so v zadnjih treh tednih poslali: Ženska podružnica v Kranju po blagajničarici gospej Mariji Drukar 79 gld. — Č. g. Ivan Podboj, župnik v Planini, iz družbinega nabiralnika v župnišču 3 gld. 75 kr. — Gdč. Ljudmila Mančko-eva, blagajničarica ženske podružnice v Trstu, letnine 131 gld. 70 kr., Ciril Metodskega darú 130 gld. 91 kr., drugih darov 177 gld. 39 kr., skupaj 440 gld. — Slavno pevsko društvo v Celju 10 gld. kot preostanek zbirke pri Ciril Metodskem kresu. — Č. g. J. Tomažič, mestni župnik v Škofji Loki, 5 gld. — Volilo č. g. Jož. Škerbinca, župnika v Vogerčah 90 gld. — Po blagajniku g. Fr. Hrašovcu od izyenanak. podr. v Gradcu 19 gld. in 8 gld. iz nabiralnika pri narodoljubni obitelji Franjici Zabred. — Moška podr. v Kranju 56 gld. — Moška podr. v Trstu 83 gld. 62 kr. kot dohodek veselice dne 4. julija, 87 gld. kot dohodek veselice dne 11. julija in več drugih dohodkov, skupaj 400 gld. — Mariborska podružnica po g. prof. Bl. Mateku 165 gld. 80 kr. — Podr. v Selcih 14 gld. 20 kr. — Podr. za brdski okraj 63 gld. 30 kr. in iz nabiralnika v Slaparjevi gostilni v Lukovici 2 gld. 10 kr., skupaj 65 gld. 40 kr. po č. g. župniku F. Kaduncu v Krašnji. — Č. g. I. Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani, 5 gld. mesto venca na krsto pok. Janku Kersniku. — Volilo pok. č. g. Jožefa Hajseka, vpok. duh. v Škalah, 92 gld. 70 kr. — Slavno Slovensko bralno društvo v Litiji po g. J. Gregorčiču 100 gld. pokroviteljnine, namreč 47 gld. je čistega dohodka od „Slavčeve“ slavnosti v Litiji in 53 gld. so darovale litijske Slovenke mesto trakú na „Slavčovo“ zastavo. —

Spreobrnjen Tržičan 1 gld. — Č. g. Val. Bernik, župnik na Holmcu, dar 3 gld., ker so se srečno zvršile cerkvene poprave. — Č. g. Rade Marzidovšek, c. kr. voj. duhovnik v Mostarju, 3 gld. — Šentpeterska moška podružnica v Ljubljani 78 gld. 40 kr. — Na dijaškem komerzu v Ljubljani nabral g. Perč 29 gld. 42 kr. — Šentjakobsko-trnovska moška podružnica v Ljubljani Ciril-Methodovega daru 22 gld., letnine 44 gld. 68 kr., dar šentjakobskih Mohorjanov 67 kr. in iz nabiralnika v trnovskem župnišču 3 gld. 39 kr., skupaj 70 gld. 74 kr. — G. Jos. Vertovec v Vel. Zabljah 1 gld. 40 kr. — Podr. v Šempasu 5 gld. — Moška podr. v Prvačini po č. g. Bevku 21 gld. — Premška podružnica po č. g. župniku Križaju 5 gld. — Rožeška podr. na Kor. po g. J. Paulu 21 gld. — Moška podr. v Kamniku po g. blagajniku J. N. Sadnikarju 50 gld. — Ženska podr. v Kamniku po g. blagajničarici F. Karolnik-ovi 38 gld. 45 kr. — Podr. za Pliberk in okolice v Šmihelu 12 gld. 50 kr. — Slava večnemu Bogu, ki je dal toliko rodoljubja in požrtvovalnosti Slovincem! Bratje in sestre, naprej do zmage! Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Razne stvari.

Velikanska povodenj je bila zadnje dni po vseh severnih avstrijskih deželah. Velik kos Dunaja je preplavila sicer mala rečica Dunajšica. Mnogo rek je izstopilo in zalilo rodovitna polja. Potonilo je tudi več ljudi, podplula in podrla je voda več hiš in odnesla brez števila mostov. Pri Št. Hipolitu je vlak zdrknil s tira, katerega je podkopala voda, in ponesrečilo se je dvoje ljudi. Donava je do včeraj še vedno naraščala. Tudi na Češkem je mnogo mest in vasij pod vodo. Cesar je daroval za poplavlence na Češkem iz svoje blagajnice 30.000 gld. in za prebivalce mesta Ischla, ki so radi povodnji v posebni stiski, 1000 gld. Ministerski predsednik grof Badeni ogleduje poplavo pri Dunaju in je telegrafično pozval namestnike Spodnje in Zgor-

nje-Avstrijskega in Tirolskega, da naj nemudoma pridejo s počitnic na svoja mesta. Ko odteče voda se boče začela ceniti škoda, katera boče v nekaterih krajih silno velika. Pri Ennsu je vsled izstopa Donave in Aniže pod vodo 191 hiš in več tisoč oralov polja. Dozdaj se tu in tam še ponavljajo nalivi.

Starčevičev Dom v Zagrebu bo dr. Mile Starčević podaril družbi sv. Cirila in Metoda v Istri. Bile so finančne težave, kakor pri „Narodnem Domu“ v Ljubljani.

Koliko je vseh Grkov? Po najnovejšem štetju iznaša število vseh prebivalcev v Grški 2 milijona 433 tisoč 806 duš. Tedaj ni jih mnogo več, nego nas Slovencev. Da pa se briga za nje malo da ne ves svet, ni njihova zasluga, nego plodonosna zgodovina njihovih slovečih prednikov.

Osoda milijonarja. Večkratni milijonar in posestnik zlatih in srebrnih rudnikov v Creede v Ameriki se je dne 12. julija zastrupil z morfijem. Imel je na dan 2000 gld. dohodkov, a denar ga ni osrečil. Žena se je ločila od njega in on je naredil konec svojemu pretežavnemu življenju s samomorom.

Konjereja v Bosni je že od nekdanj cvetela. Zadnji čas se pa prizadeva bosenska vlada, da bi jo posebno povzdignila. Napravila je novo žrebčarijo in kupila za njo v Arabiji 12 žrebcev in 12 kobil čistega plemena.

Poslano.*)

Že večkrat se je primerilo, da se v tukajšnji živinski bolnico ni hotelo sprejeti bolne živine, osobito konj nekaterih tukajšnjih posestnikov. Gospod »kuršmid«, ki je grozno mogočen in ki je tudi faktični vodja tej »vzorni bolnici« jih kar odslavi, češ kjer kuješ, tja pa še bolnega konja ženi! Tudi zatrjuje on, da že več let sem živinska bolnica ne obstoja, da je le njegova dobra volja, ako hoče katerega »bolnika« sprejeti i. t. d.

*) Za predstojace »Poslano« je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor določa zakon.

Ker je jasno, da je živinska bolnica v Ljubljani tako potrebna, kakor »špital« za ljudi, in ker smo posestniki in živinorejci večinoma tudi člani c. kr. kmetijske družbe, dovoljemo si isto vprašati:

»Ali obstoji še živinska bolnica, ali ne? In ako obstoji (vsaj napis to kaže), kdo sme bolno živino prignati v bolnico? Ali samo tisti, ki pri g. Šlegelnu kuje? Konečno pa prosimo, da sl. odbor nastavi na bolnici izkušenega živinozdravnika, kar je gotovo že skrajni čas, in da ves zavod preosnuje.

V Ljubljani, 1. avgusta 1897.

Več posestnikov in članov kmet. družbe.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega sina, oziroma brata

Ernsta Majstra

za darovane prelepe vence in številno spremstvo k zadnjemu počitku, tako na Rakeku kakor v Mengšu, dalje za mnoge kondolencije, izrekava vsem najprej srenejšo zahvalo, zlasti še č. duhovščini, in gg. postajenačelnikoma Blutu in Kovaču ter sploh vsakemu, ki se nas je spominjal v teh žalostnih dneh.

Na Rakeku, dne 1. avgusta 1897.

Žalujoci ostali.

Josip Leuz,

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupuje ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plaćuje takoj!

Prej M. Učak **Albert Robida** Prej M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebej za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg, LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladšočarstvo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Najboljši fabrikat!

I. kranjski **laneno-oljnati firnež.**

I. kranjsko **čisto laneno olje.**

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najcenejše 26-6

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in kleja v Ljubljani.

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13, LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Andr. Druškovič,

trgovec z železino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

☛ Poštena postrežba. ☛

Cene kakor pri razprodaji!

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

